

Передплата

«РУСЛАН» виходить:
в Австрії:

за рік 30 пер.
за пів року 10 пер.
за чверть року 5 пер.
за місяць 1-70 пер.

За границю:

за рік 16 рублів
або 36 франків
за пів року 8 рублів
або 18 франків

Єдине число по 10 сот.

РУСЛАН

«Барвеш ми очі і душу ми вилеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — В Руславових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5^{1/2} год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Херу-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
напередне застереження. —
Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надсланим» 40 с.
від стрічки. Подяки і прив-
атні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Найближні задачі державної ради.

(X) Довершення так трудного і обемистого діла, як цюво-торговий договір Австрії з Угорщиною, додало відваги правительству, що можна приступити до дальших задач, які повинна виконати державна рада. Правительство побачило, що і більшість посольської палати доходить до почуття своєї свідомості і одичальності супроти населення. В розмові з одним визначним послом висловив ся міністер-президент бар. Бек про ві найближші задачі державної ради, а сей посол передав зміст своєї розмови з бар. Беком в N. W. Tagblatt. З основою сеї розмови бажаємо познакомити нашу суспільність, позаяк се дасть погляд на дороги, якими правительство хоче повести державну раду в будучині.

Бар. Бек порівняв державну раду на американський лад з машиною, котра показала ся тепер спосібною до виконання трудних задач. Скоро ся машина вийшла вже в рух, то правительство і населення може сподівати ся, що она буде спроможна виконати ще й інші важні а не менше трудні задачі.

Першою такою задачею вважає міністер-президент переведення обезпечення на старість і наслучай неспромоги до роботи. Виробленя такого начерку закона вимагає вельми основних підготовлень, які тепер роблять в міністерствах, так що передосеню не можна сподівати ся внесення сего закона в державній раді. Введення сего великого діла, котре замість подавання помочи в таких случаях дорогою ласки, подавало би її законною дорогою, було би ділом достойним такої важної хвилі, як 60-літній ювілей володарства нашого монарха.

Другою важною задачею було би докінчення удержавлення залізниць. Державі опертій сьогодні на підвалинах загального права виборчого відповідає також одноціла сітка доріг і відповідна тому організація всего оборотового руху. Тимто правительство думає приступити до докінчення розпочатого діла удержавлення залізниць. З тим лучить ся конечно справа тарифової політики. Приватні залізничі мають свої окремі інтереси, однак державні залізничі повинні мати одноцілу тарифову політику, а до того також одноцілу організацію. Над підготовленем сих справ трудить ся в міністерстві залізниць окремий комітет.

Третьою задачею є уздоровлення краєвих фінансів. Краї мають тепер сповняти важні задачі на полі краєвої культури, шкільництва і санітарних заведень, а з тим ростуть їх видатки до безконечности. На покриття тих незвичайно великих видатків не мають краї відповідних грошових засобів, а позички і зростаючі з кожним роком додатки до податків в головному жерелом їх доходів. Так дальше не може бути. Тимто правительство думає забрати ся до основного уздоровлення краєвих фінансів і найти відповідні їх потребам фінансові жерела.

Наведені сі три задачі вимагати муть значних жертв від державного скарбу. Тимто правительство приневолене також подумати про уложення певного фінансового плану, щоби з одного боку не потребувала держава черпати на свої потреби з надвижок скарбових. В тій цілці також в міністерстві скарбу трудять ся над тим, щоби перевести справедливо систему податкову, котра би обтяжала більше спроможних.

Наостанку четвертою задачею державної ради в будучині вважає бар. Бек розв'язку національного питання. Як уже в куріяльнім парламенті висловлювано, що введення загального права виборчого не усуне з державної ради національних спорів, так оно справді здійснило ся і виявило ся, що національне питання буде сею перепонною, яка безнастанно буде спиняти успішну діяльність державної ради, наколи оно не буде справедливо полагожене. Національне питання має також могутний вплив на все внутрішнє житє державне, що не можна собі подумати ніякої справи суспільно-політичної або народо-господарської, котра би не зачіпала рівночасно національних відносин і не викликувала національного роздратованя в почуттю національного покривдження. Тимто виявило ся наглядно в парламенті загального голосованя, що й тут неможлива ані суспільно-політична ані народо-господарська законодатна робота успішна без розв'язки національного питання. Се зрозумів бар. Бек, хоч перед ухваленем виборчого закона покладав надії на те, що загальне право виборче усуне з державної ради національні спори а на їх місце видвигне суспільно-політичні і народо-господарські справи.

Однак міністер-президент, а так само деякі парламентарні стороництва уявляють собі, що полагода німецько-чеського національного спору доведе вже до національного

мира в Австрії і уможливить успішну законодатну роботу в державній раді. Тимто тепер заговорено в дневникарстві про німецько-чеське порозуміння, вважаючи се розв'язкою національного питання в Австрії. Ми вже в попередній статі вказали на те, що булаб се лише т. зв. датанина, але не розв'язка сего многоважного питання. Тому то з огляду на превелику досяглість сеї справи повернемо до неї при найближшій нагоді.

Німецько-чеське порозуміння.

(X) Як небудь австрійське правительство осягнуло незвичайний успіх ухваленням цюво-торгового договору з Угорщиною і тепер набрало відваги до дальших важних законодатних задач, як ми се висловили на іншій місці, всеж таки зрозуміло оно, що успішна законодатна робота в державній раді лише тоді не буде стрічати перепон, наколи буде розв'язане національне питання. Отсе питання є тепер між іншими головною журбою правительства, тим бажає оно зайняти ся. Передлат. Різдом розійшли ся були навіть по всяких часописах вісти, що міністер-президент бар. Бер думає вже в найближшій часі розпочати переговори в сій справі. Так само визначні парламентаристи, а навіть німецький міністер-земляк в різдвяних виданях декотрих віденьських дневників розписували ся про конечність полагоди національних спорів. Однак як в згаданих вістях про задумані бар. Беком переговори, так і в тих дневникарських статях на тему національного питання говориться ся все лише про німецько-чеське порозуміння.

Як ми вже при іншій нагоді зазначили, не має правительство очевидно відваги забрати ся до рішення національного питання на цілім просторі австрійських країв, а думає зробити наперед малу пробу на місці, на его погляд, найбільш пекучім, в Чехах, не втягаючи до сего навіть інших країв чеської корони, Моравії і Шлезка. Понука до сего почину вийшла з німецько-національного союзу державної ради. Із сего можна здогадати ся, длячого як раз має бути переведене німецько-чеське порозуміння. Нема сумніву, що Чехи були все тим, так сказатиб, закутком, звідки зривала ся кождочасна буря і переносила ся до чеського союму і державної ради, спиняла тут успішну законодатну роботу і наносила превелику шкоду тим самим також іншим краям і народам австрійським. Але, що як раз з німецько-національного союзу вийшла понука до полагоди чесько-німецького спору, показує, що тут головно розходить ся о чеських Німців, котрі там потерпають, так сказатиб, о свою шкіру і бажають обезпечити свій т. зв. національний стан посіданя. На се вказує також ся обставина,

що правительство вяже справу німецько-чеського порозуміння з т. зв. поділом округів і приготував відповідну пропозицію закону для державної ради. Чеські Німці все змагали до розмеження областей німецького населення від чеських областей, щоби тим способом забезпечити ся проти заливу чеським живлом. Тепер же, коли новий чеський сойм, який буде вибраний в недалекій будучині, має приступити до ухвалення нової ординації виборчої в напрямі загального голосовання, радіб Німці довести до порозуміння з Чехами, котре би їм запевняло можливо як найбільші народні користи. Чи се поведе ся Німцям досягнути, чи теперішнє правительство буде мати щасливішу руку від всіх попередних, котрі забирали ся до сего трудного питання, чи полагода німецько-чеського спору може запевнити успішну діяльність державної ради сих питань, не хочемо в сій хвилі ршати. Звернемо однак бачність на відзиві другої сторони в тій справі, на голоси чеських політиків і журналістів.

Коли міністер-президент бар. Бек натякнув про сю справу в своїй бюджетовій промові, яку ми недавно обговорили яко програму правительства в будучині, і згадав також про потребу реформи адміністрації, а при тім і про поділ округів в Чехах, відозвав ся на се зараз посол др. Герольд доволі різко і вказав на те, що чеський нарід не погодить ся ніколи із змаганем поділу чеського королівства, до якого провадив би поділ округів, отже до розшарпаня Чех на дві половини. Проти такого поділу виступив недавно також голова чеського народного клубу др. Крамарж, а крім того і все чеське журналіство. Огуч отже містить ся вся трудність полагоди німецько-чеського спору, що Німці бажалиб національного відмеження своїх областей, а Чехи стоять на становищі одноцілості королівства чеського і ддятого виступають і проти найновішого поступку суду в Хебі (Егер), котрий не допускає чеської мови, вважаючи сю область замкненою німецькою областю язиковою.

Вістка подана деякими журналістами, начеб бар. Бек уже в найближшій часі думав розпочати переговори з обидвома сторонами в сій справі, показує ся однак неправдивою. Німецький посол др. Урбан, член чеського віділу красового, заявив в „Prager Tagblatt“, що се неможливо вже задлятого, позаяк деякі справи, що входять в обсяг німецько-чеського порозуміння, належать до сойму і чеський сойм мав би зайняти ся їх порішенням. Тимчасом шестилітня законодавча доба чеського сойму скінчила ся 28 грудня, отже треба передовсім перевести нові вибори, які мають відбутися в лютім 1908. Так само згадана пропозиція закону про поділ округів має бути внесена в держ. раді на скорше як в марці або цвітні. Що бар. Бек тепер заговорив про сю справу, то річ зовсім зрозуміла, бо тим способом дав нагоду до розправи про се питання в журналістві і на народних вічах, а з того буде міг виробити собі погляд, як ся справа укладає ся по одним і другим боці і як до неї забрати ся, щоби досягнути можливого успіху.

Злобні видумки д-ра Івана Франка.

Написав
Іван Верхратский.

(Дальше).

Щоби по можности мою гіпотезу ослабити, подає п. Іван Франко, що частиця бойе уживав ся не у всіх Бойків, а що буває у значної часті Підгірян і Долян та що про-

зівка „Бойки“ ніяк не могла повстати на „межовині“, там де стикають ся Бойки з Лемками, бо такої межовини зовсім нема. (Межовина се значить місце, де стикають ся дві або більше ріжних річей! Якже-ж не може бути межовини межі живучими племенами?). Щоби однак себе забезпечити, прикінці додає: „подаю ті свої спостереження з усякою резервою“. Видко п. Іван Франко не читав уважно моєї статі, подаючої нову гіпотезу назви „Бойки“. Я не лише бойе подаю яко бойківське, але також згадую про декотрі подібні слова розширені по значній часті Галичини. Межовина межі Лемками а Бойками се не значить лінійна границя, бо різкої границі жаден говор не має. Все те, що говорять п. Іван Франко, єсть пусте говірканє. Вираз бойе імовірно мав далеко більше уживанє, ніж тепер; очевидно Бойки стидають ся того слова; тож і там, де уживав ся тепер, лише спобідка мож єго почути. Се однак ніяк не уймає правдивости мого висказу. Коли „Лемки“ свого, властиво словацького лем не пустили ся, хоть їх прозвано від того слова (самоперше тоту прозівку дали їм сусіди Бойки), Бойки, дуже соромляжі, своє слово „бойе“ (від котрого від Лемків одержали прозівку) навіть по часті загирили. Впрочем, як би і було, назва „Бойки“ повстала, мусіла повстати на межовині межі Лемками і Бойками. Можуть тепер в декотрих сторонах Бойківщини „бойе“ зовсім вже не уживати, а така давня назва „Бойки“, котру видумали перші „Лемки“, удержала ся до сего дня незміненою.

Хоть і зговорив п. Іван Франко ніби в роді суперарбітра, я прочитавши єго замітку махнув рукою: горбатого і могла не справити! — та вскорі забув і про мій висвід назви „Бойки“ і про налушеного пана Івана Франка.

Минуло знов з декілька років. Саме тогді розчала ся справа про реформу наших гімназій; забирали в сій справі голос ріжні люди стоячі поза школою; о скілько їх заміти були оправдані, не тут місце розбирати. Але скажемо те, що нас обходить може. Ото і Русини заняли ся тою справою. Спрошено збор, що мав обрадовати над реформою наших гімназій. Прибув і я на зібранє і побачив, що запрошені були переважно студенти університетські. Із старших Русинів ледви було чотирох. Та менша з тим. Я цікавий був, як випадє тотя нарада. І ото в справах педагогічних, требуючих так багато ерудиції і досвіду, промовляли переважно молоді студенти, несені на орлиних летах фантазії. Я зумив ся. Говорив також і один сивоголовий педагог, котрого слова найбільшу мали вагу, та єго покрили бистрі річі молодих. Аж ту починає говорити і п. Іван Франко. Розуміє ся, порікає цілий спосіб ученя теперішній, бо, каже, все учать по старому; от возьмім на примір ботаніку, учать єї, так як давніше, все ще по системі Ліннея, що надзвичайно утрудняє науку про рослини. Як то кажуть, втяв до гапликів, аж пальці знати. Де то чув п. Іван Франко, щоб тепер вчили ботаніки в гімназіях по укладі Ліннея? Видко, що і сам забув, по яким системі вчив ся. По системі Ліннея в школах середніх в Австрії не вчать вже яких літ пятьдесят. Та бачте, треба було похвастати, що то ніби все обнимає ся своїм знанєм та держить пальчик на живчику умового руху всеї Русі-України. Систем Ліннея, по думці п. Івана Франка, дуже утрудняє науку про рослини. Чому виразив ся так п. Іван Франко? Ото тому бо відай щось там чув про системи штучні і природні а понеже уклад Ліннея єсть штучний, а нам треба зблизити ся до природи, так думав, систем природний єсть далеко легший від штучного. Не даром то співають в опереті: Für die Natur, für die Natur і Gräfin Melanie... Та ба співати можна, як кому любо, та не говорити в річах педагогії, о котрих не має ся понятя. Тепер беруть рослини після укладу природного не тому, мов би той уклад був легший, лиш тому, бо єдино уклад природний, заєдно отвітно змінний і у-

совершений, одвічає нації, тим часом найлучший помежи штучними уклад Ліннея, хоть і далеко легший від системів природних, теперішнім вимаганям науки не відповідає.

В IV. річнику „Літературно-Наукового Вістника“ 1893 р. в кв. VIII, IX. і XI. помістив п. Іван Франко, по смерті Івана Гушалевича, некрольоґ того літерата і оцінку єго діяльности, не скупляючи своїм робом ріжних уваг. Неперечно не одно ним замічене слушне; тільки як всюди в своїх „критиках“ п. Іван Франко не годен оцінити гідно часу, в яким писатель діяв; все кожного так судить, наче-б він находив ся в рівних або подібних відношенях, що він, Іван Франко. Власне оцінюючи Івана Гушалевича мав він нагоду показати, як дуже шкодливим було язичє, яке що раз більше ширило ся в єго писанях, як тов язичє вкінці зовсім обезобразило і умертвило єго слово. То-ж і бачам у Івана Гушалевича кілька єго ранішних пісень, у котрих більше пробивав ся жива бесіда люду мимо тут і там непотрібно втручених „ветхих“ виразів: или, да, даби, когда, навірно і пр., єще можуть заняти; чимже-ж більше напихані подібні „великомудрі“ слова, тим пустійші, безцвіті, справди мертвечі являють ся єго плоди. Се правда, котрої годі не признати. То-ж найновіші єго поезії з р. 1879. і 1880. хоть обємом значно більші не можуть нікою одушевити, ніхто їх не читав і не читає.

Несправедливою також бесіда про „Мир вам братя“, одну із первих і найлучших пісень Івана Гушалевича. Справди в „критиці“ так сказано, мов би Русини мали тогді доволі численну інтелігенцію, котра була годна оцінити положенє свого люду і жадати від правительства словненя дійсних потреб Русинів. Однак так не було. Свобода блиснула 1848 року нашому людови без єго стараня. Причини того були політичні. Справди темний люда навіть більшість тогдішньої нашої дуже численної інтелігенції мали таке розумінє, що тая „свобода“ і ті права дістали ся від доброжелателів єдино для добра Русинів з християнської любови... До того в рускій інтелігенції ледви хто вмів по руски як-так писати. Язык руский (малоруский) був невироблений; окрім кількох букварів, ледви у нас що було. Межі Русинами ледви один молодий питемець тогді нашов ся, що зложив пісьнь: „Мир вам братя“ а пісьнь тотя, яка-б она і була, виражала тогдішній настрої Русинів зовсім вірно, тому тогді всіма Русинами яко народна була принята. Певно, що нині такому Іванови Френкови може она зовсім неподобати ся. Та що-ж діяти? Іван Гушалевич не міг тогді инакше писати, если хотів найти приняте у рускої публики в Галичині.

Если-б тогді жив і діяв п. Іван Франко, він би може написав в 1848. році яку руску революційну пісьню. З тою пісьню він відай чим скоріше удав ся би до свого рідного села, до Нагуєвич, щоб перед близшими своїми родимцями обявити свої мудрости. Та славні Нагуєвичанє здивовані слухали-б єго революційних річей, але не зовсім їх би розуміли: бунтовати ся рускому людови в Австрії за те, що їм даровано панщину! Мірковали би сак-так, вкінці автора з сердечної вдячності би звязали і відставили до „бецирку“ в Дрогобичі, з відки-б єго відвезено безплатно до Куфштейну, де би запалена голова мала часу доволі розмишляти над змінливістю судеб челоівіческих... Австрійське правительство не потрафило би єго оцінити, не поклонило-б ся єго „високим“ ідеям і не становило-б єго університетским професором руского язика...

(Дальше буде).

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Севастьяна; римо-кат.: Сильвестра п. — В середу: руско-кат.: Боніф.; римо-кат.: *Новий Рік.*

— **Вибори до галицького сейму.** В *Gazet-i Lwowskiej* з дня 29. с. м. поміщено отсю оно вістку: З огляду що виборча доба сейму королівства Галичини і Володимирії в Вел. князівством Краківським, вибраного в 1901. р., минула з днем 28. грудня с. р., розписує ся отсим по думці §. 6. статута кравого з дня 26. лютого 1861. загальні вибори до сейму королівства Галичини і Володимирії в Вел. князівством Краківським і установає ся яко день виборів у виборчих округах сільських 25. лютого 1908, в виборчих округах міст названих в §. 2. виб. орд. сейм. по думці закона з 18. марца 1900. ч. 42. Дн. зак. кр., 2. марца 1908, в торговельних і промислових палатах 3. марца 1908, а в виборчих округах більших земських власностей 6. марца 1908. Ті вибори відбудуть ся в висше означених днях в місцях вибору приписаних законом (§. 1. орд. виб. сейм. по думці закона з дня 26. червня 1887 ч. 48 Дн. зак. кр., §. 2. орд. виб. сейм. по думці закона з дня 18. марца 1900 ч. 42 Дн. зак. кр. і §. 6. орд. виб. сейм. по думці закона з дня 15. червня 1898 ч. 53. Дн. зак. сейм.) Постанови що до годин і місць, в яких мають вибори відбутися, будуть містати легітимацийні карти, які управнені до вибору дістануть в своїм часі. Львів, дня 28. грудня 1907. Ц. к. Намісник: *Потоцький.*

— **Духовні пісні.** Одним з важніших средств до піднесення побожності в нашім народі, та привязаня его до церкви — обряду, то пісні! Влучно дуже написав о. Іван Дуцько, парох Белзця, пускаючи в світ свого «Півця» (книжочка місійна, 3. ч. з р. 1906): «Пісне духовна, чудесна, любовна, ти цілий світ оживила, така в тобі дивна сила, сила невимовна». Немало співаєть ся пісень по наших церквах, а ті пісні давні—старі як наша Церков. Радо виучують ся люди нових пісень, як тільки де зачують, коли їм припадуть до вподоби. А такі прегарні пісні так що до змісту як і мелодії то власне містять ся в тім «Півці», та порозкиданані по книжочках місійних о. Л. Джульинського. О. І. Дуцько виляв там всю своє чувство, цілу душу, тому они входять

глубоко в людську душу. Взяти лиш в руки такі: Кантата в честь Експ. Епископа Константина; Єдиним серцем; Отворіть ся царські врата; Вірую Господи; Пренебесна, пречудесна; Покліп 5 ранам Христовим; Страдална мати; Працай душе: або патріотично-церковні: Великий князю Владимире; Славна княжна Ольго мати; Гимн народний; З нами Бог... аж просять ся— до серця промовляють, щоби їх пустити між нарід і навчити его співати. А тепер зима, як раз найбільше принагідний час до того! Проте звертаю увагу оо. Собратів на ті пісні! Трошки доброї волі! використайте тую працю нашого брата, пароха з Белзця, а певно що принесе великий пожиток. *О. Корнело Кузик з Боеька.*

— **Срібні ювілейні однокоронівки** вийшли з днем 24. с. м. Поки що вичеканено лиш 200.000 штук тих монет, а більшу їх скількість вибють аж на весну. Виглядають так само, як дотеперішні, лиш портрет цісаря виконаний більше артистично. На другім боці находять ся посеред галузок лавру початкові букви F. J. I., а понад ними цісарска корона в промінях. Під буквами означене вартости: „1 Cor.“, і напис „Duodecim Lustris Glorioso Peractis“. По обох боках корони находять ся дати 1848 і 1908.

— **Царгородський патріарх в боротьбі** Спільна рада „єкуменічного“ патріархату в Царгороді здержала свої праці на знак демонстрації проти інсталяваня ексарха і посвяченя ексархатської каплиці в Пера на передмістю Шіплі. Патріархат рішив розвинути поважну кампанію, щоби осягнути і перевести перенесеня ексархату до Софії, бо духовні ексархату на знак схизми носять нишу одіж і инше накрите голов. Міністер просвіти видав до патріархату ноту, в якій заявляє, що, коли урядовий орган „Екклесіастіке Алетєя“, мимо недавного приреченя, продовжує свої політичні публікації, компетентним властям видано відповідні порученя.

— (X) **Св. Амврозій а еманципация женщин** Борці за еманципацию жіноцтва певно не знають, що св. Амврозій був могутнім союзником сих борців. Славний єпископ Медиолянський († 4 цвітня 397 р.) становив із своїми поглядами характеристичну вїмку з поміж поглядів, які майже всі отці Церкви мали про діяльність і становище женщин в свєті. Люди, говорив св. Амврозій, сотворені на образ Божий; одначе тут розуміє ся зовсім природно не тілесна подобність а душевна, а душа єсть безполова. Коли отже також женщина сотворена на образ Божий, якжеж може бути меншевартним єством? Колиж ще маємо на бачности також сотворене чоловіка, то — по

думці св. Амврозія — женщина стоїть ще висше як мужчина, бо Адама сотворив Бог з глини, а Еву з части его тіла. Св. Амврозій зазначає, що женщина має здібности також до таких заводів, котрі звичайно призначені для мужчин. Тимто женщина не повинна виправдувати ся немочію свого пола, наколи попаде в яку хибу, бо она може як Дебора доступити найвисших державних становищ. А коли хто каже, що при співділаню женщины і мужчины може женщина бути ще більшою покусою для мужчин, то на се відповідає св. Амврозій: «Тим гірше для мужчин, наколи они в женщині цїнять висше єї тілесну красу, як красу духа».

— **Зелізня з Вижиці через Кути до Косова.** Пос. Василько поставив внесене в держ. раді що до будови названої зелізниці, мотивуючи его ось як: Міста Вижиця, Кути і Косів утримують між собою такі живі торговельні зносини, що відповідне зацікаване ся ними є умовою сильної щоденної виміни товарів і особистого відвідуваня сих міст купцями. Комунікация вже від давна не вистарчає на заспокоєне названих потреб, а се лихо ще збільшає ся головно через провізоричний міст на Черемоши, що вже тягне ся від кількох літ. Сей провізоричний міст вже в нормальних часах не відповідає комуникаційним вимогам. До сего прилучує ся ще й те, що щорічні повени часто нищать провізоричний міст так, що, доки полагодить ся его, всякий рух часом через кілька тижнів цілковито спинений. Часто відношувано проєкт збудувати сталий міст, який з огляду на шалену биєність ріки вимагає суми 300.000 К; однак сей план годі перевести в жите, бо входячі в рахубу міста не мають ніякого маєтку, а також фінансово зле ситуована Буковина не може причинити ся до збудованя моста. Сї обставини вимагають нагло побудованя около 12—13 км. довгої зелізної дороги льокальної з Вижиці через Кути до Косова із рівночасним потроєм комбінованого зелізного моста на Черемоши. Потрібні кошти винесуть 1,500.000 К і нема сумніву, що виростаючі з тої суми проценти а також потреби на виплачуване довгу покрийоть ся з доходів зелізниці і моста.

— **Лихварські пави.** Як потрібна є реформа нашої ординації езекуційної, показують отсі два випадки з мостиского повіта. В селі Боліновичі виставлено на ліцитацію господарство Став, Перчинського, зложено є хати і півтретя моргів поля. До ліцитації станули жида-лихварі і оден з місцевих інтелігентів, аби набути сю реальність під будову школи і купив

Матеріали до історії зносин Галичан з Буковинцями.

Ч. 106.

Лист Григорія Воробкевича до Олександра Барвінського, писаний 26. 8. 1868.

Пріятелиу мій любий!

А то справдишна байка була, що нам до теперь повідали, будь то віславлені люди, як Шевченко, Кулішъ, Костомаровъ, Квітка і другі Українські і прочіи руські писателі дивинули мову й літературу руську на досить високій щабель і возбудили самопізнаність і самочуйність в народі руськимъ своїми великими творами, — байки, мій шерій друже, а ми легковірні і вірили і може при тімъ щастливі були, — а то иначе насъ навчає *Gazeta Narodowa* въ 182 числі, такъ писучи: „Radzie szkolnej chodzi o to, aby Rusini zostali Rusinami, czem byli od wieków. Sały spór, sała walka toczy się między moskwiństwem i rusinizmem. Po stronie moskalofilów stoi moskwa i płatne jej organa, jak Słowo i Zukunft, po stronie Rusinów stanęli Polacy, których interesem, których zadaniem jest dzwignąć oświatę, język, literaturę Rusinów, za-

ślōnic, wyrwać ich z pod wpływu moskalofilów etc.

Бідні ми недоростки, але разомъ і щастливі, шомъ нашла сяильну польську опіку, бо певне були би насъ изліли москвофіли живцемъ слабихъ, недорослихъ діточокъ. Дивна річъ, відъ Наливайка ажъ до теперъ не лишаються Ляхи опікуєства надъ нами, а преці неприєсно оно ніякого хісна ні імъ ні намъ, що гірши — потеряли ми тимъ опікуєствомъ (хотя друге не всі) волю і віру старинну, цурали ми ся его вже неравъ, а она мовъ якъ проклятіє волочить ся вслідъ за нами і зливається і сьогодні на насъ благодатіями изъ лона школьної ради галицької.

Оттакъ, мій любезній, най напишеть газета народова скілка подобнихъ артикулівъ и най не озве ся нікто до неї въ обороні самостоїности язика, літератури і просвіщеня руського, то трудно, дуже трудно прийдець намъ відрізатися отъ солідарности съ полськими політичскими і народними отримлівіями.

Шо братъ Ісідоръ зробивъ великі поступки въ поезіи, то вірю вамъ, але і то правда, же я зъ твердшого дерева вітисаний, якъ мій братъ, і всеу будиби всі ваші наставленія і поправленія для мене, лише не можу і не буду писати, якъ до теперъ, уволючи вашу волеїнку любові, і обременяючи васъ моїми нічємними діточками — творами віршомазы, а не поета справидливого. Такъ я доконаній

о моїй нездібности поетичискій, шо нікто на свєті не є въ стані мене відвернути отъ сеї віри і тілько смутна судьба сегоднішної поезіи руської, бракъ самостійнихъ справедливихъ поетівъ позваляєть пичатати твори мої і мені подобнихъ. Клинуся вамъ, шо вігди і въ мисль ми не прійшло, писати для публіки, записавъ я такъ тілько для мої власної розривки где що въ мій дневникъ, але не мігъ емъ васъ скорбити і вамъ відказати на ваші дорогі прозьби. Ваша неутомленна діяльність і великі труди на полю літератури руської роблять васъ въ моїхъ очахъ руськамъ Лисінгомъ, але одностороннимъ, бо тілько підохочуєте другихъ до праць словеснихъ; але озміть но разъ въ руки ваші бичъ критико-сатіричній і побицуйте трохи якъ той (Лисінгъ) злихъ літератівъ і поетівъ, мене і другихъ подібнихъ, то аділаєте собі цималу заслугу, непускаючи въ пантеонъ рускихъ поетівъ ні віршомазівъ влазливихъ, ні сказителівъ мови і слави руської.

Не буду я писати до Мартіновича изъ мені тілько званихъ причинъ, але пишеть ви і г. Партицькій, може збудите его изъ сна уданого, я мислю, а раду даю вамъ підхлїбити ему хрохи, він то любить чимало.

(Дальше буде).

реальність за 1.500 К. (Тепер она варта 2.500 К). Потім дізнав ся він, що господарство зліцтовано за лихварський довг в квоті 250 К і відступив вабуту реальність Перчинському. Другий випадок ще яркіший. Яко председатель місцевої ради шкільної в Гориславичах— пише автор — винавив я хату вїята Івана Коваля на поміщенє народної школи за річним чиншом 90 К. Хату потреба було відповідно переробити, тому я умовив ся з Іваном Ковалем, що місцева рада шкільна урядить школу своїм коштом і добудує до неї одну кімнату на мешканє а видаток на то буде потручувати з чиншу. Кошт урядженя стояв 430 К. Дня 14. с. м. доніс мені містопредседатель місц. ради шк. з Гориславич, що кружляють чутки про назначену ліцитацію хати Івана Коваля. По провіреню тої справи у інтересованого Івана Коваля, я дізнав ся, що він яко довжнєк і вїйт нічого не знає про ліцитацію. Аж в судї в Мостисках я розвідав, що ексекуюцю провадить якийсь Келлер, лихварска пявка, о первісну претенсію 12 К, яка зросла до 57 К; до ексекуюці прилучила ся ще Рифка Вахспрайс в первісною претенсією 12 К, які зросли знова до 25 К. Отже реальність оцінену на 4.200 К виставлено на ліцитацію за претенсію 82 К. До того треба додати, що ту реальність оцінено низько, бо ґрунт варт був 3.500 К, а хата що найменше 1.800 К. Аби ратувати 430 К, я сплатив жидів і здержав ексекуюцю, тим більше, що крім више наведених 82 К, було заїнтабульованих на тій реальности ще 68 К. Тимчасом жиди погодили ся з Ковалем, і притім вго знова обманили, бо за 82 К казали заплатити собі 110 К. До того не виставили єму екстабуляційного квита, лише здержали ексекуюцю, супроти чого Коваль буде мусів знова окупити ся лихварям. В судових актах находить ся потвердженє вїята Івана Коваля, що ліцитаційний едикт оповіщено в громаді, а тимчасом Коваль присягав ся, що не звав нічого про ліцитацію. Таким чином жидівські пявки видирають з рук селян тисячі реальностей, пускаючи їх на ліцитацію за маринцю.

— **Кацапи емігрують.** Буковинські кацапи-Липовани з Білої Керниць вибирають ся на Сибір до забайкальського краю. Один з них, Абрам Стефанов, інтелігентний, бувалий чоловік, їздив власне літом сего року оглядати місце поселеня. Російське правительство назначило для емігрантів благовіщенську губернію мазановський уїзд. Земля там — оповідає Стефанов — плодюча, посїєш пудів 9 в землю, збереш 150, в гарний час і 200. Підсоне гарне і кавуни родять ся. Ось туди на нові гвізда вибираєть ся 116 липованських родин з Білої Керниць, 210 з Климівців, 77 з Лукавця та ще кільканайцять ізза румунської границі. Разом поверх 450 родин, майже 2500 дїш. Російське правительство дає кождому вільну карту їзди аж на місце поселеня і 180 рублів для родивни на дорогу. Землі по 15 десятин (около 30 моргів) на кожду мужеску голову. За сїм літ обділять також мірою землі кожду новонароджену дитину мужеского пола. Крім того на початок дає 200 рублів та деревно на будинки. Таким привадним виглядам не могли оперти ся бідніші Липовани і вже в першій половині марця б. р. виїздить на нові гвізда.

— **Пригода в рускім театрі.** На онодїшнім представленю „Наді“ в рускім театрі в Коломиї якась панї дістала вибух крови. Сусїди єї крикнули „води“, а публіка думаючи, що горить, в найбільшій перестрахи пустились утікати. На щастє кільком енергічним панам удало ся спинити утікаючу публіку, бо инакше було би не обійшло ся без людских жертв. Хорою панєю заопікував ся присутній лікар др. Козакевич.

Оповідки.

— **З залізниць.** З важностию від 1. лютого 1908, а о скілько наступить підвищенє тарифу, від 15. лютого 1908 увїде в жите додаток VI до додатку до тарифу з дня 1. січня 1904 часть II для галицько-угорського тарифового союзу.

Телеграми

з дня 30. грудня.

Краків. В суботу вечером помер ту бувший міністер скарбу, др. Юліян Дунавський в 85. році житя.

Будапешт. Pester Lloyd доносить, що президент міністрів др. Векерле поїде по Новім році до Відня, аби предложити до цїсарської санкції квотовий закон.

Загреб. Хорватский бан Ракодчай заповів внесене виборчої реформи до хорватского сойму на основі загального і тайного голосованя.

Відень. В тутешних дневникарских кругах кружляє чутка, що консорція християнских суспільників, з драми Гесманом і Ебенгохом на чолї, закупила дневник Die Zeit за 80.000 К.

Вігозба го милосердних сердець.

Круглі сироти в числі девяти душ по офіціалї судовім, Русинї, пригадують ся перед Святами Рїздвяними і Новим Роком ласкавії памяти ВП. Земляків і просять о рписилку на руки Адміністрації „Руслана“ підмоги на закупно топлива та найдо-трібніших средств поживи.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і кафєрня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 29. с. м.: др. Теодор Соневицкий, Старий Самбір; др. Цеттербавм Макс., Болшівці; Марія Паньків, Добрячин; Лев Кривенко, Кути; Кароль Кшиковский, Бережани; Іван Кинасевич, Коломия; о. Іван Завуляк, Рожиска; Зоня Завуляк, Нагачів; о. Михайло Крчковский, Нагачів; Василь Целень, Нанчілка велика; Ромуальд Гогульський, Покрещі; Федь Напериз, Нанчілка вел.; Яцко Остапчук, Збараж; о. Іван Пасїка, Конюхи; о. Василь Кушнір, Пісники; о. Лев Джулинський, Лапшин; др. Ем. Савицкий, Тернопіль; Тимко Паламар, Токи; Кирило Безкоровайний, Токи; Григ. Костецкий, Токи.

„Псалтиря розширена“

в дусї християнської молитви і пр. для ужитку церков. і молитвенного, поручена всіми трома Ординариятами. — В оправі 4 кор., брошурована 3 кор. 50 сот. Вислає за попереднім присланєм гроший, або послїплатою: А. Слюсарчук, парох Рунгури, п. Печевїжнї.

При закупнї товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. грудня 1907.

Щоденно о год. 8. вечер представлєне. В недїлі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятаїці High-Life представлєне. Білєти вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Артист-маляр

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарска ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

(18—?)

Працюйте і щазїть.

Вкладки ощадности на 4% приймає Товариство вза много кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

Кождого дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички удїляє Товариство „Джістер“ на 6% за інтабуляцією; на кошти покрити дахівками на 5%. Сплату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах піврічних вносить сата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 коп. 08 сот. від кождих 100 кор. позички.

Парцелянти на купно земаї можуть в „Джістрі“ получити пози ки під догідними умовами.

Членами можуть бути тільки члєни обезпечєні в „Джістрі“.

З зисків удїлив „Джістер“ на публичні до-бродїїні цїлі квоту 37.275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2.561.541.81 К.
Позички удїлені	2.512.635.62 К.
Удїли члєнські	198.659.52 К.
Цїнні папери	138.534.20 К.
Фонд резервовий і инші	37.338.07 К.
Льокації	267.364.04 К.

Купуйте землю при парцеляциях!

Всілякі КУПОНИ

вильосовні цїнні папери

виплачує без потрученя провізїи або коптів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Розклад залізничних поїздів важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракона	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Рашева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Чернопець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславона	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любїня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50H
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10H
Брухович	7:10	12:40	1:45H	4:50	8:20
Брухович	10:05H	—	3:25	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Рашева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Чернопець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславона	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:28	8:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:28	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любїня	6:00	9:05	2:10H	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35H
Янова	6:58	9:15	1:35H	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05H	12:41H	3:45	7:10	11:35H
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди не затанї товєтїм друком. — Поїзди їдучї лише в недїлі і свята означенї — в недїлі і свята від 28/6 до 13/9 буквою Н, — в недїлі і свята від 1/6 до 31/8 шо день буквою Л.